

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Víta Bičáka a soudců Mgr. Lucie Jackwerthové a JUDr. Davida Vláčila v právní věci žalobce [REDAKCE] J. [REDAKCE] L. [REDAKCE] nar. [REDAKCE] bytem v [REDAKCE] zastoupeného JUDr. Tomášem Sokolem, advokátem se sídlem v Praze 2, Sokolská 1788/60, proti žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 424/16, za kterou jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o zaplacení 19 918 750 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 29 C 207/2017, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2020, č. j. 91 Co 344/2019-228, takto:

I. Dovolání se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se (po částečném zpětvzetí žaloby) domáhal zaplacení 19 918 750 Kč jako náhrady nemajetkové újmy, jež mu měla být způsobena nezákonným trestním stíháním, které bylo zahájeno usnesením ze dne 9. 8. 2011, č. j. [REDAKCE]. Dne 11. 4. 2014 byla podána obžaloba k Okresnímu soudu v Olomouci a věc byla vedena pod sp. zn. [REDAKCE]. Dne 20. 11. 2014 byl soudem prvního stupně vyhlášen rozsudek, jímž byl žalobce uznán vinným trestným činem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku spáchaný ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku a trestným činem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku spáchaný ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku. Dne 8. 6. 2015 byl rozsudek soudu prvního stupně odvolacím soudem zrušen. Dne 23. 9. 2015 byl vyhlášen v pořadí druhý rozsudek soudu prvního stupně, jímž byl žalobce uznán vinným trestným činem pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákona spáchaný ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 trestního zákona a trestným činem zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) trestního zákona spáchaný ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 trestního zákona. Dne 31. 3. 2016 byl rozsudek soudu prvního stupně odvolacím soudem zrušen. Dne 31. 5. 2016 byl vyhlášen v pořadí třetí rozsudek soudu prvního stupně, jímž byl žalobce zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu. Věc byla pravomocně skončena dne 29. 11. 2016. Žalobce původně požadoval na náhradě nemajetkové újmy 20 000 000 Kč, žalovaná mu z tohoto titulu zaplatila 81 250 Kč.

Obvodní soud pro Prahu 2 jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 11. 4. 2019, č. j. 29 C 207/2017-151, zamítl žalobu „na konstatování, že trestním stíháním žalobce vedeným od 9. 8. 2011 do 29. 11. 2016 pro podezření ze spáchání trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „trestní zákoník“, v souběhu s trestným činem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku spáchané ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku neoprávněně žalovaná zasáhla do práva žalobce na ochranu osobnosti“ (výrok I), uložil žalované zaplatit žalobci 800 750 Kč (výrok II), zamítl žalobu na zaplacení 19 118 000 Kč (výrok III) a rozhodl o nákladech řízení (výrok IV).

Městský soud v Praze jako soud odvolací napadeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně potvrdil ve výrocích I a III (výrok I rozsudku odvolacího soudu), ve výroku II jej změnil tak, že zamítl žalobu v části, kterou se žalobce domáhal zaplacení 441 000 Kč, jinak jej v tomto výroku potvrdil (výrok II rozsudku odvolacího soudu) a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (výrok III rozsudku odvolacího soudu).

Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce v plném rozsahu včasným dovoláním, které však Nejvyšší soud podle § 243c odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (viz čl. II zákona č. 296/2017 Sb.), dále jen „o. s. ř.“, odmítl.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolatel spatřuje přípustnost dovolání ve vyřešení otázek, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny.

Otázka, „zda je možné při posuzování nároku na náhradu nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutí nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“, vycházet z doktríny tzv. ztráty šance (loss of chance)“, přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. založit nemůže, neboť na vyřešení takto obecně vymezené otázky napadené rozhodnutí nezáviselo.

Doktrína tzv. ztráty šance není právními předpisy nijak definována, žalobce ve svém dovolání odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 8. 2008, sp. zn. I. ÚS 1919/2008, v němž Ústavní soud vysvětlil, že podle této teorie soud poměřuje či odhaduje (estimate) pravděpodobnost dosažení určitých šancí, pokud by byl zvolen určitý postup, a reflektuje tyto šance, zda jsou vyšší nebo nižší než ty, které by bylo možno očekávat při nenarušeném či řádném chodu věcí. V nálezu ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. III. ÚS 3067/13, pak Ústavní soud doplnil, že tato doktrína je založena na existenci odpovědnosti škůdce v rozsahu, v jakém se podařilo prokázat míru pravděpodobnosti kauzality (např. je-li pravděpodobnost způsobení újmy 30 %, odpovídá škůdce z 30 % celé způsobené újmy, což však také znamená, že při pravděpodobnosti např. 55 % hradí jen právě 55 %, a nikoli 100 %).

I když odvolací soud v napadeném rozhodnutí uvedl, že judikatura Nejvyššího soudu a Ústavního soudu vztahující se k nárokům podle zákona č. 82/1998 Sb. z této teorie nevychází, ve skutečnosti se pravděpodobností, s jakou by pokračovala profesní (politická)

kariéra žalobce ██████ nebýt trestního stíhání, zabýval (srov. bod 26. odůvodnění napadeného rozhodnutí), jinými slovy, šance žalobce poměřoval (odhadoval). Z hlediska práva na soudní ochranu přitom není klíčovou otázkou uznání či odmítnutí nějaké teorie, nýbrž rozhodování podle existujících pravidel, která navíc takové přihlášení se k nějaké v literatuře diskutované teorii nevyžadují (srov. již citovaný nálezn Ústavního soudu ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. III. ÚS 3067/13).

Odvolací soud založil své rozhodnutí na závěru, že trestní stíhání bylo příčinou toho, že žalobce nebyl nominován na volební kandidátku ██████ v roce ██████ a tuto skutečnost také zohlednil při stanovení přiměřeného zadostiučinění (srov. body 24. a 29. odůvodnění napadeného rozsudku). Současně ale měl za to, že trestní stíhání nebylo příčinou ztráty šance žalobce pokračovat v politické kariéře ██████ tou byl propad volebních preferencí uvedené politické strany v celé České republice. Právě propad volebních preferencí ██████ pak byl podle odvolacího soudu důvodem, proč by žalobce nebyl zvolen nejen senátorem, ale i po roce ██████ primátorem, toliko připustil, že by mohl být zastupitelem.

Uvedený závěr dovolatel zpochybňuje otázkou, zda „je dána příčinná souvislost mezi nezvolením žalobce do Parlamentu ČR a jeho trestním stíháním“. Ani tato otázka nemůže založit přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř., neboť otázka existence příčinné souvislosti je otázkou skutkovou, nikoli otázkou právní (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2002, sp. zn. 21 Cdo 300/2001). Právní posouzení příčinné souvislosti může spočívat toliko ve stanovení, mezi jakými skutkovými okolnostmi má být její existence zjišťována, případně zda a jaké okolnosti jsou či naopak nejsou způsobilé tento vztah vyloučit (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2011, sp. zn. 28 Cdo 3471/2009). Závěr odvolacího soudu o nedostatku příčinné souvislosti (vztahu mezi škodnou událostí a tvrzenou nemajetkovou újmou) není výsledkem aplikace právních norem na zjištěný skutkový stav, nýbrž výsledkem hodnocení provedených důkazů; nejde tudíž o závěr právní, ale o závěr skutkový. Brojí-li dovolatel proti tomuto (skutkovému) závěru odvolacího soudu, uplatňuje tím nezpůsobilý dovolací důvod (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

Rovněž otázka, zda „lze pro existenci důvodného nároku na náhradu škody, způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem případně neprokázání jedné, druhé nebo obou příčinných souvislostí nahradit prokázáním ztráty šance“, nemůže založit přípustnost dovolání, podle § 237 o. s. ř., neboť na jejím řešení rozhodnutí odvolacího soudu nezáviselo. Odvolací soud se touto otázkou v napadeném rozhodnutí vůbec nezabýval a nepřijal ohledně ní žádný závěr.

Dovolací soud připomíná, že stanovení formy nebo výše přiměřeného zadostiučinění je především úkolem soudu prvního stupně a přezkum úvah tohoto soudu úkolem soudu odvolacího, a proto obecný nesouhlas s přiznanou formou či výší zadostiučinění přípustnost dovolání nezakládá. Dovolací soud při přezkumu zvolené formy a výše zadostiučinění v zásadě posuzuje právní otázky spojené s výkladem podmínek a kritérií obsažených v § 31a zákona č. 82/1998 Sb., přičemž zvolenou formou a případně výší zadostiučinění se zabývá až tehdy, byla-li by vzhledem k aplikaci tohoto ustanovení na konkrétní případ zcela zjevně nepřiměřená (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4462/2009, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2016, sp. zn. 30 Cdo 5483/2015), což s ohledem na skutková zjištění v dané věci není případ žalobce.

Žalobce sice uvedl, že rozsudek odvolacího soudu napadá v celém rozsahu (vyjma části výroku II, kterým byla potvrzena část výroku II rozsudku soudu prvního stupně), ve vztahu k výroku I, kterým byl potvrzen výrok I rozsudku soudu prvního stupně, ale dovolání neobsahuje žádné odůvodnění. Žalobce nevymezil, jaké kritérium přípustnosti

považuje za splněné, ani neuvedl žádný dovolací důvod. V uvedeném rozsahu tak nelze v dovolacím řízení pro tuto vadu pokračovat.

Žalobce rovněž namítá, že odvolací soud neměl provádět srovnávací analýzu s jinými případy, neboť neměl k dispozici potřebné množství vstupních údajů, ale měl mnohem více přihlídnout ke specifikům případu, avšak ani ve vztahu k této námitce žalobce nevymezil, jaké kritérium přípustnosti považuje za splněné, ani neformuloval otázku, na které napadené rozhodnutí záviselo a která by měla být předmětem dovolacího přezkumu. Takovou otázku pak nelze dovodit ani z obsahu dovolání. V uvedeném rozsahu proto nelze v dovolacím řízení pro tuto vadu pokračovat.

Nákladový výrok není třeba odůvodňovat (§ 243f odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 30. 11. 2020

Mgr. Vít Bičák v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Tereza Figurová